

СТАНОВИЩЕ

Изготвил становището: проф. д-р Венелин Николаев Бошнаков
Катедра „Статистика и иконометрия“, УНСС-София; *научна специалност „Статистика и демография“, ПН 3.8 „Икономика“*

Автор на дисертационния труд: Цветозария Димитрова Гатева
Докторант към Катедра "Математика и статистика",
Факултет „Стопанска отчетност“, СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Тема на дисертационния труд: “Усъвършенстване на организационната структура на НСИ – проблеми и перспективи“

*Дисертация за присъждане на ОНС „Доктор“,
професионално направление 3.8 „Икономика“,
научна специалност „Статистика и демография“.*

1. Общо представяне на дисертационния труд.

Представеният дисертационен труд е в общ обем от 234 стр., от които 202 стр. основен текст. Състои се от въведение, три глави, заключение, списък с използвани 135 литературни източници (от които 111 специализирани източници и нормативни документи на български език) и приложения. Трудът съдържа 42 таблици и 26 фигури, като е включена и декларация за оригиналност на съдържанието на дисертационния труд.

Като обект на разработката е посочена организационната структура на Националния статистически институт, в т.ч. съставните елементи на организацията и системата от взаимодействия между централното управление и териториалните структури. За предмет на изследването са избрани промените в тази организационна структура заедно с оценката на ресурсното осигуряване на дейността на НСИ с персонал. Времевият обхват на анализа обхваща периода от 2004 г. до 2023 г. Дефинираните предмет и обект на дисертационния труд пряко кореспондират с основната му цел, а именно да бъде осъществен анализ и оценка на промените в организационната структура на НСИ заедно с ресурсното осигуряване на дейността му с персонал, включващо установяване на закономерностите и разкриване на структурните промени в съвкупността по образование и възраст. Основната методология на изследването обхваща статистически методи за анализ на динамика и прогнозиране, както и методите за анализ на структури и структурна промяна.

За постигане на целта са формулирани пет изследователски задачи, за чието изпълнение се установяват необходимите свидетелства в изложението. Съгласно основната изследователска теза генерирането на своевременна, надеждна и достоверна статистическа информация налага държавното статистическо учреждение да поддържа организационна структура, адекватна на времето и с потенциал за гъвкаво адаптиране към

промените, породени от бързото развитие на информационните и комуникационните технологии. Формулирането на тезата е аргументирано с факта, че освен да произвежда статистическа информация чрез прилагане на традиционните подходи и технологии НСИ неминуемо следва да разширява обхвата на дейността си, като инкорпорира и валидира данни, получени от алтернативни източници, в т.ч. административни регистри, онлайн потоци с характер на Big Data и др.

2. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

2.1. Преценка на актуалността и разработеността на изследвания в дисертацията научен проблем.

Безспорно, актуалността на изследваната проблематика произтича от интензивното нарастване на потребностите от статистическа информация с определено качество, отговарящо на редица съвременни изисквания. Външният натиск върху държавната статистика е съчетан и с неотложни организационни промени, които да отразят актуалното развитие на информационните и комуникационни технологии и необходимостта от усъвършенстване на структури, функции, ефективната алокация на ресурси (финансови, материални, информационни, човешки) и т.н. Ключови аспекти в тази насока са внедряването на съвременните стандарти за функциониране на официалната статистика (доколкото България следва да прилага стандартите на ЕС за методологиите на статистическите изследвания), улесняването на достъпа до статистическа информация, намаляването на натовареността на респондентите, повишаване на удовлетвореността на потребителите на данни и др.

Съдържанието на дисертационния труд без съмнение показва, че дисертантката фокусира своя научен интерес върху едно комплексно изследване на състоянието и развитието на организационната структура на Националния статистически институт като основен орган на държавната статистика. Считаю, че една такава разработка предоставя на потребителите на данни, и в частност на социално-икономическите анализатори, важна информация за ключови аспекти на генерирането на данните, които са своеобразен „вход“ на аналитичната дейност, бидейки „изход“ на организационната функция на официалната статистика. Във връзка с това са проучени значителен диапазон от подходящи български и чуждестранни специализирани литературни източници.

2.2. Мнение за езика, обема и инструментариума на дисертационния труд.

Общото впечатление от разработката е много добро, използван е ясен стил на изложение, коректна терминология и адекватен понятиен апарат. Обемът на дисертационния труд надхвърля в известна степен обичайните изискванията към разработка за придобиване на ОНС „доктор“. Предложеният за използване статистически инструментариум осигурява възможност за оценяване на модели на трайна тенденция и измерване на

структурни промени. Съдържанието на дисертационния труд без съмнение осигурява свидетелства за придобитите знания и умения от докторантката за провеждане на самостоятелно научно-приложно изследване и получаване на полезни аналитични резултати.

2.3. Мнение относно автореферата и публикациите към дисертационния труд.

Представеният автореферат е с оптимален обем и структура, като отразява основните аспекти на разработката в необходимата степен, както и получените в нея резултати. Към дисертацията са приложени пет самостоятелни научни публикации, от които две статии в специализирани издания и три доклада на научни форуми. Тези публикации отразяват в значителна степен постиженията на дисертационния труд, като покриват минималните наукометрични изисквания за дисертационен труд в научна област 3 „Социални, стопански и правни науки“.

3. Научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд.

Бих отличил следните основни научно-приложни приноси, постигнати в дисертационния труд:

- чрез сравнителен анализ на нормативните източници, уреждащи устройствените характеристики на НСИ за периода 2003-2023, е формирана оценка за административния капацитет на организационната структура на държавната статистика съобразно наложените стандарти и изисквания към публичните държавни органи;

- на база на проведен емпиричен анализ са установени обективни закономерности и тенденции в динамиката на ключови показатели относно кадровото осигуряване на дейността на НСИ, в т.ч. получени оценки на интензивността на промените в образователната и възрастовата структура на човешките ресурси на организацията;

- в резултат на осъществено систематично проучване и анализ на характеристиките и процесите, поставени във фокуса на дисертационния труд, са изведени обобщения и са аргументирани препоръки за усъвършенстване на организационната структура на НСИ, акцентиращи основно върху целенасочената дигитализация и системно внедряване на съвременни ИКТ-решения за развитие на статистическите информационни системи и тяхното интегриране с аналогични системи в други институции.

4. Бележки и въпроси по дисертационния труд

Изложението показва, че докторантката е добре осведомена относно развитието на организационната структура на НСИ и тенденциите в динамиката и структурните промени в съвкупността на разполагаемите човешки ресурси. Разработката би била още по-информативна, ако можеше да бъде представена и релевантна информация за средното ниво на възнаграждение, общо и по избрани категории персонал, заедно с възможен

анализ на взаимовръзката му с промените в броя и/или структурата на персонала по определен признак – ниво на квалификация, възраст, териториална локация и т.н. Към дисертантката имам следния въпрос: кои от моделите на трайна тенденция, представени в табл.25, осигуряват величини с характера на среден годишен абсолютен прираст и среден темп на прираст на броя на персонала за посочения период по трите вида образователно-квалификационни степени, и какви са конкретните резултати за всяка от тях?

5. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

На базата на гореизложената преценка относно представения дисертационен труд считам, че са изпълнени изискванията на ЗРАСРБ (чл.6), Правилника за приложение на ЗРАСРБ и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ в СА „Д.А.Ценов“ – Свищов относно получаването на ОНС “Доктор”. Давам **положителна оценка** на дисертационния труд, като предлагам на научното жури да присъди на **Цветозария Димитрова Гатева** образователна и научна степен “Доктор” по професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Статистика и демография“.

21.02.2025 г.
гр.София

Подпис: .....
/ проф. д-р Венелин Бошнаков /